

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Papok-, tanítók-,
gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 8 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy
példány ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többesrői közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

Nevelési hiányok.

Czikk, minőnek olvasása unalmas.
Kép, melytől a hideg kiráz.
Szomorú állapot, melynek folyta-
tásától az ország alapja megrendül.

II.

Az előbbi cikkelyemben vázolt, el-
kényeztetett gyermekekkel mi történik?

Ez a szülői háznál teljesen fegyelme-
zetlen, még a szülőkön és cselédségen
való uralkodásra is rászokott, önfejű, ma-
kacs, duzzogó, engedelmeskedni nem, de
parancsolni és követelni jól tudó népség
belépik a középiskolába. A szülők alig vár-
ják ezt az időpontot. Ne félj, majd meg-
tanítanak ott, haszonta'an! Mondják leány-
káiknak és fiaiknak.

Az iskola befogadja évről-évre az új
rendetlen nyáját. Az előirt és szükséges
fegyelem nem arányos, hanem valóságos
vesszői minden szegeletben felvannak állítva.
Egyrésze csak a láttára is meglapul. Nagy-
része számba sem veszi már pár nap
mulva, sőt a fegyelmező tanítóról és tanár-
ról otthon azt panaszoja a papának
és mamának a mesés urfi, vagy kis-
asszony, hogy az paraszt, mert őt nem
instálgatta. A papa s a mama is utána
mondja, hogy biz' a paraszt. Néhány
percz mulva elmúlt a keserűség s a ház
is fel van fordulva. A papa s a mama nem

merészelnek most már még szólni is, hadd
végezze néhány tanóra alatt az iskola, ők
pedig az alvásra szánt időn kívül 8-10
óra alatt ne tegyenek semmit gyermekek
megrendszabályozása körül, mint eddig
nem tettek.

A mesevilágból való alapbenyomások
több-kevesebb módosulással, de többnyire
ferde irányban tovább fejlődnek a fiuknál
a középiskolán, leányoknál a felsőleány-
iskolán is keresztül s azon túl is talán
még nagyobb mértékben, egészen a meg-
avulásig s készen van teljes lelki fel-
szereléssel az ifjuság az önálló család-
alapításra.

Mindenki átláthatja, hogy ennél na-
gyobb csapás és szerencsétlenség vala-
mely társadalmat, családot és nemzetet nem
érhet.

Mert mi történik tovább?

A szoros következetesség itt is folya-
matban marad. A jóból jő a roszból rosz
lett és lesz mindig.

Ki a hibás? . . .

A kisasszony felette kevés tudással
hazakerül az iskolából.

Ő rendelkezik és ő parancsol papá-
nak, mamának s ha addig nem voltak is,
cselédekkel körül véteti magát, akik he-
lyette végezzenek el mindent. A mama
felette örvend a művelt leányának s persze
a papa is. A mama legalább maga is annyi

rendbeli új divatu ruhát kap a papától,
amennyit a ház virága. A papának egyéb
dolga nincs, csak fizessen, mert tovább
nem illik dolgozni a kisasszony mamájá-
nak is, csupán drágán fogadottakkal dol-
goztatni. Ezt a papa is belátja. A szegény
papából is legalább ur lett egyszer a ked-
ves saját neveltje által s fizet, amíg lehet.

És a kerőt várják, várják . . . de
hiába várják.

Rosz a világ. A gyémánt sem kell
senkinek . . .

Hát az urfi mit csinál?

Negyedévenként hiányos bizonyítványt
mutat be a papának gavalléri kosztózás és
pénzelés után, megfelelő öltözetben. A
hiányt jelző tanár a hibás, vagy személy-
válogató, igazságtalan mindig. De a papa
helyrehozza a bajt minden áron, mert az
ő fia mintaserü ügyes. Évek multán
vagy bezárul előtte minden iskola, mert a
jeleskedő fiunak ott nincs helye s így
a képezdei menházba kerül, hogy aztán a
népnevelés vegye nagy hasznát, vagy át-
vonszolja a középiskolán valahogy a be-
folyásos papa s ott megáll. De akkor már
önálló kenyér kell neki is, mint a többi világ-
vörösének. A papa nem bírja tovább az
urfiskodást, mert vagy a fizetése van le-
foglalva, vagy penzióba küldötték talán idő
előtt, alapvagyonkájára pedig idegen kezekbe
került.

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRGZÁJA.

A francia forradalom s Napoleon kora.

(A Nagy Képes Világtörténet X. kötete. Írta dr Marczali
Henrik, a budapesti egyetemen a történelem tanára.)

(A „Székely-Udvarhely” eredeti tárczája.)

A magyar történettudósok között Marczali
Henrik az egyetlen, a ki a magyar történelem
mellett az egyetemes történetet is tanulmányai
körébe vonta. A mint nem volt történettudóunk a
ki egy magyar világtörténet szerkesztésére annyi
joggal vállalkozhatott volna, mint ő, olyan nin-
csen, a kinek a kezéből nyugodtabban fogadnánk
a külföld nagy mozgalmainak történetét. De Mar-
czali óriási tanulmánya, edzett történelmi kriti-
kája, rengeteg adatkészlete, bámulatos memoriája
és biztos látása kizárnak minden kétséget arra
nézve, hogy ez a könyv a legjobb magyar munka
a francia forradalom történetéről, melynél kü-
lönbet a magyar irodalom nem nyújthat olvasóinak.

A francia forradalom egész története vilá-
gosan és művészién, vonzóan és érdekesen van
itt elbeszélve. Hallani a tömegek kavargását, a
szónokokat a nemzetgyűlésben, látni a palotájában
remegő királyt, s a szilaj népet, a mint a Bastil-
let ostromolja. Ott áll Desmoulens Camilla a
Palais Royal kertjében, lelkes beszéde közben
egy levelet szakít a cserről, mely árnyával védi

őt, s azt a szabadság jeléül tüzi fővegére. Egy
percz alatt kopárak a fák és Pári; utczáin egy
erdő mozog: minden kalapon egy levél, mintha
megmozdult volna Macbeth erdeje, s az erdő
jönne Dunsinarra. Ott van Marat; fürdőkádjában
ül, mikor benyit hozzá orvu' egy szép, barna
leány. Kezébe adja irott kérés levelét. Marat ol-
vassa és felsikolt. Tör volt a leány ruhája alatt
és az most Marat szívében keres hüvelyt magá-
nak. Ott vannak a költői lelkű girondisták, Ma-
dame Aoland szalonjának a látogatói, a kik kertje
nyírott bokrai közt töltik délutánjukat, parókás
fejjel, csipkés nagy nyakkendővel a ruhátlan
nymphák szobrai közt, versekről és politikáról
csevegve. Lassanként fogynak a vendégek, egé-
szen elmaradnak, senki sem jár a nyírott fasorok
közt, ők más fasorok közé mentek, a minnek a
neve temető.

Ott volt a királynő, a császárnő lánya
a szép asszony, a ki természetből fogva királyné.
Elveszti trónját, urát, gyermekét, a Conciergene
kis czellájában siratja el magát, hiszen nincs
senki már, a ki érette sirjon. A gyermeke egy
vargának van gondjaira bizva, ott ödög, koplal
egy szurtos műhelyben a királyfi; ott hallgatja,
a mint az utczán ordító tömegek vonulnak, a
király halálát követelve. Hallgatja a rémmeséket
a nemesek gyilkolásáról, a király fogságáról, és
este eljönnek a nép vezérei, és faggatják any-
járól, s idomtalan verébfaj betűkkel odapingáltat-

ják nevét a vádló vallomás alá; a neve után
odamásolja a magáét Simon is, a varga. Fellá-
zadnak a vallás ellen is, semmi sem kell a régi
rendből, az oltárra ültetnek egy feslett életű színész-
nőt, s himnuszokat ordítanak hozzá, az ész Is-
tenőjéhez.

És aztán, mint a hullámok közül az óriás
Triton, a forradalom fergetegéből kinő Napoleon
alakja. Egy fiatal olasz alezredes, a ki megnyert
egy pár csatát. De száll róla a hír. A kivégzett
Beauhornais fia elmegy hozzá. elkérni tőle apja
kardját. Az ezredes megszereti a bátor gyermeket,
megismerkedik anyjával, belészeret, feleségül
veszi. Ah, a szép Josephine. A divatszerető asz-
szony, a kinek a csipkeszámlái császár korában
is dühbe hozzák Napoleont! Hosszu időn át ő
azok pártfogója: ő szerzi ismeretségeit, ő adja
tovább nagysága hírét, ő költi róla az első
legendákat. Már tábornok, már konzul, már az
első ember, meghódította a piramisokat, és most
meg fogja tiporni az Alpok szűz havát, a melybe
csak Hannibál és Julius Caesar vágta bele a
lábnyomát. Az övé lesz a harmadik nyom.
Mi nem sikerül a császárnak? Csak ez az egy:
az orosz ut, ez nem sikerül. A végig láthatatlan
hómezők megfagyasztják a bátorságot is. És a
barbár ellenféllel nem lehet birni. Elpusztítja a
tulajdon országát, felgyújtja Moszkvát, de nem
hagyja békén ezen a földön a császárt, a
császárt!

Lapunk mai száma 6 oldal.

A kesztyűs urfi kezéhez már szerinte s a papa és mama szerint sem illik a durva kézímunka. Szellemi munkára már fegyelemzetlen voltánál fogva sem való, legfennebb a duhajkodó mulatóhelyekre. Onnan is kidobják, ha kétes szerzésű pénze elfogyott. Itt már egy beláthatatlan Oczeán áll előtte: az élet tengere. Hová lesz, mivé lesz, nem lehet tudni. Találd ki gondatlan papa és mama! A ti elnézéstektől repült forgószelek szárnyán az Oczeán partjára minden evező nélkül... Felette sok ifju van ott már s a létszám évről-évre ijeszten szaporodik, még a Középtenger partjaira gyülekező fecskék számát is meghaladja. Azoknak két haza kínálja az életmódot, ezeknek csak egy volt s abból is kinevelődtek!... A tudás sem pótolja a fegyelem hiányát, még erkölcsi tekintetben sem.

Tanár.

A székelyföldi bajok s azok legfőbb gyógyítási módjai.

— A székelyföldi kormánybiztos urhoz. —

I.

3. folyt.

Néhány tájékozó előzetes észrevétel.

Nálunk jogászból és bölcsészből akar minden kiteni. Perelünk, itélünk, szónokolunk, igazgatunk, nemzeti és mindenféle ünnepélyeket rendezünk. Csak a helyzetet nem bírjuk megítélni s a nyomoruság a nyakunkon. Minden ünnepélyünkön és költségös tüntetésünkön a külföldi ipar örvend titkon magában, mert az ő zsebébe hajtjuk ezek által is a pénzt. Nyíltan pedig dicser, hogy csak csináljuk tovább.

Lehetetlen, hogy ha valamely komoly és ami jeleni viszonyainkat s a fertőzött közszellem irányzatát alaposan ismeri, ne ítéljen minket együgyűeknek, látva a minden irányu szertelen fényűzést. Ez valamely iparos, fejlett országban csak egyéni hiba lehet, nálunk a külföldi ipar javára valóságos és megbocsáthatatlan nemzeti bűn; megdöglőn forogtatott és önmagunk ellen. A jelen állapotban Ausztria csak játszik velünk s hozzá még mindenféle csepürágó művészeit, kintornásait is akadály nélkül hozzánk küldi, hogy mulassunk s tartsuk az ő selejtes népét, mint valami bolondok.

Nálunk általában legközelebről a székelyföldi politikai és társadalmi biciklisták távol tartották magukat a néptől. Soha sem kérdezték meg hivatalnokai, avagy más minőségben is, hogy van-e valami baja s ha van, miben áll az? Így az ő tudta és véleménye nélkül készült a legtöbb

Vissza kell menni, diadalok után kudarczczal, a győzelmek után vereséggel. Egy amerikai aethetikus azt mondja, hogy Napoleon nagysága abban van, hogy ő beane öltött testet a francia polgárság s az ő idejében minden polgár egy kis Napoleon volt. A kis Napoleont most keservesen megverték a kis Rurikok.

Hosszu az ut, egy végtelenség. A fagy alól elhullott katonák sisaktaréja, kardja meredez elő. De mennek mind, átlépnek rajta. A sereg egy ötödére fogyott, ők tartják el Oroszország összes hollóit. De ki csüggedne, ki ne menne, a mikor ő jár elől, a császár, a császár!

Aztán jönnek a keserves évek, Szent Ilona, a száz nap, a mikor gyalogszerrel, egymaga újra meghódítja Franciaországot. És jön az utolsó bucsu, az alkony, az éj, a melynek nincsen hajnala. A holt Caesart betakarják szürke katonaköpenyével és igazán azzá lesz, a minek életében is indult már: legendahőssé.

Ezt az életet s a Napoleont megelőző francia forradalom korát mondja el Marczali ebben az új kötetében színesen, finoman, művésziösen és igazán.

A kötet a Nagy Képes Világtörténet X. kötete. Megrendelhetni minden könyvkereskedésben szépen kötve 16 koronáért.

olyan törvény, melyeknek eredménye hideg borzongást okoz ma minden komolyan gondolkozó vezérember hátában.

Még három-négy hóval ezelőtt, még székelyföldi közgyűléseken sem volt tanácsos a nép hangjából és állapotáról szólni, olyan közgyűléseken, hol az akkori biciklistákat kevés híján kihányták az emeleti ablakon a székelyek, a 60-as évek elején, azelőtt 1849-ben pedig Csikból halált kiáltottak át az árulókra írásban is. Nem lehetett tenni szociálizmus vádja nélkül.

Ez sem szociálizmus és nem rekrimináció, csupán jámbor észrevétel az alábbiakhoz. Nem is folytatom tovább. Többet és sokat elfognak mondani rövid időn.

Még csak annyit bátorodom kérdezni, hogy ki merészeli tehát parasztnak, hanyagnak, éhietlennek, munkátlannak részegesnek nevezve, vádolni a székely népet, mikor mindenét odaadta, még eddig semmi fejében, az általános szabadságért. Ki meri azt mondani, hogy könnyelműségből megy Oláhországba, vagy Amerikába?!

Azért megy, mert nincs lopott kenyere s mert vérén is megakarja menteni itthon hagyott családját és vagyonszáját. Az oláh s a szász, ha megy is, a tyafiai: oláhok és németek közé megy. A székely csak munkájával képes megmondani az idegenek között, hogy ő ki s nem toloncolják vissza, mint értelmetlen, vagy munkaképtelen élősdit, aminők Magyarországra özönlenek mindenfelől az ő helyökbe a többinek a nyakára.

Tessék sietős intézmények és munkaadás által itthon marasztani, különben utlevél nélkül is mennek, azt mondva, hogy annyi emlék sem kell a mostoha haza kezéből!...

Rettenetes ítélet!... Ha most 10 megy, követni fogja 100, aztán 1000 s aztán az egész... ha minden határszéli szálfa tövére egy csendőrt állítanak is!...

Aztán ütheti a nyomukat minden lassu bölcsekedés. Biciklizhet, akinek tetszik.

Annyi igaz, hogy Udvarhelymegye hegyesebb részein a legtöbb falu határán a mivélés alatti mezők egyharmad részét a záporok elmosták, megközelíthetetlen árkokat csináltak s csak a semmit érő köszikla maradt ott, hol csak az én emlékezetem az első osztályú és minőségű buza termett. A kataszteri hivatal — ha igaz az utóbbi felvétel — szám szerint megmondhatja. A termő föld tehát sokkal kevesebb, a nép több, a teher pedig 50—60 annyi ma, mint 40—50 év előtt.

Nem hiszem, hogy valaki azt az állításmat is megczáfolja, hogy a székely faluk legnagyobb részében a mai összes háziállatok piaci ára közelítőleg is megüsse azt az összeget, melylyel az a nép egyesek képében s község, birtokosság és felekezet alakjában tartozik. Megmondják komoly gazdák, csak kérdezni kell.

Hát ez mi?!... A mozgó tőke sem az övé s a fekvőseccén is az uzsora veres kakasa üll!... Ilyen nincs talán a világon!

Az is igaz, hogy az arányosítással és már megtörtént tagosítással szabad prédára került a népnek a méhkosara s kisebb és nagyobb fajta darázsok azt a keservesen gyűjtött mézet is elszívták és elhordották előle, melyet valahogy addig még tartogattak.

Igaz, hogy a birtokrendezett Udvarhely város és környéke mezőin sertést, odaváló juhot, állatnevelést, libát nem látsz. Nincs házi zsiradék és házi turó. E menthali finom sajttal csinálják a sovány turópuszskát s a amerikai sajtolt zsirral a rántást a polgárság és a nép az a része, mely nem huz fizetést. Juliusban már eltűnik a székely-sajt a piacról, pedig nincs kivétel. A távoli vidéken sem kapsz egy falást is. Szatósoknál és koresomákban eheted a Fromázs dö Bri, kvargli és ementhali sajtot, az olasz Szárdinert és amerikai szalámit. A nagybirtok szerint bölcs erdős-rét és birtokosságok jórészt még a híret is elpusztították a könnyű tartású és szapora kecskéknek, melyek tejjel évenként 6—7 hónapig élmeztek a népcsaládokat, 8—10 forint pénzt is adtak, bőrrükkel pedig megadták a fejrénépek és férfiak által viselt kordován csizmákat, melyeket kapzabocskor kezdett felváltani, mint legújabb találmányu tyukszemirtó szer.

A szombatfalvi és bethlenfalvi pálinkaforrások már elgolyvasították az egykor szép népet. Az urak fényes estélyein pedig végül a kávé és thea járja, melyek évenként 10—20 milliót visznek ki az országból. Ezek aztán dühöngő

ideg betegek kéteszik az urakat és dá-mákat s csupán külföldi fürdők bőjtös kurája segít rajtuk, szobaleányaik, pesztráik és asztalinasaik gondozása mellett. Az enyedvidéki asszu, vagy finom vegyesborok, házipiskótával, helyettesíthetnék eme külföldi izgatószerket, kapcsolatban a hazai bortermelés emelésével, de emezek jobban izlenek a merika i rummal.

(Vége köv.)

Székely Társaság ülése.

Székelykeresztur, jan. 8.

A székelykereszturi Székely Társaság szerdán tartotta a jelen évben első ülését. A rendkívül érdekes és élénk ülésről a következőkben hozunk tudósítást:

Jakabházi Samu alelnök az ülést megnyitja és melegen üdvözlö a beállt újév alkalmából a Társaság tagjait.

A titkári előterjesztések rendjén a marosvásárhelyi központi iroda megkeresése élénk megbeszélés tárgyát képezte s az, mint a Székely Társaságok lelkes akciójának eredménye üdvözöltetett. A kívánt irányban több bizalmas természetű jelentés megtételével a titkár s más tagok bizattak meg, kik a legközelebbi napokban már beküldik jelentéseiket a központi irodának. Jövőre minden társasági összejövetelen az iroda kérdő pontjai tárgyalás alá fognak kerülni.

A központi iroda felállítására már oly eredmény, mely az eddig kételkedők lelkébe is vissza kezdő varázsolni a reményt, hogy a székely kérdés okvetlen megoldandó nemzetünk érdekében.

A székely bazárookra vonatkozó jelentés is mindenkit lelkes örömmel töltött el, hisz Debreczen és Arad példájára bizonyára a többi nagyvárosok is igyekezni fognak megismerkedni a székely kezek egyszerű, de takaros iparczikkeivel. A bazárok rendezéséből merített tanulságok folytán a tapasztalatok értékesítése már csak a Székely Társaságok lelkes munkásságára vár, hiszszük is, hogy meg fogják ragadni az alkalmat ezek. A székelykereszturi Székely Társaság, mely szerény eszközei dacára is részt vett mindakét bazárban, továbbra is óhajt ily irányban működni. Barabás Endre indítványára kimondta, hogy egyelőre a malomfalvi híres kádár iparczikkek részére próbálja megnyerni az alföldi piacokat. Célját úgy szeretné elérni, hogy az itthon nagyban előállított faedény-árakat egy, vagy két jóra- való székelylyel árusítsa el az alföldi vásárokon. Reméli a Társaság azt, hogy ily irányu segítségével egy-két év alatt a székely háziiparczikkek mig egyfelől keresettek lesznek a nagy magyar Alföldön, addig másfelől a székelyek megszokják ipari készítményeiket ott értékesíteni. Mivel ily irányu kezdeményezés már történt a kormánybiztos támogatásával Marosvásárhelyen, hol az eszme felvetője: László Gyula vezeti az ez irányu működést, elhatározta a Székely Társaság, hogy egyelőre a malomfalvi iparczikkekből mintapéldányokat vásárol s azt bemutatja a kormánybiztoságnál, hogy aztán esetleg marosvásárhelyi hasonló akcióval párhuzamosan ez az udvarhelymegyei és esetleg más iparczikkek is egyértelműleg helyeztessenek el az új piacokon. Ha a kormánybiztoság tetszésével találma vállalkozásunk, úgy a többi házi készítmények hasonló terjesztése érdekében is megteszi az előkészületeket a Társaság.

Balogh Róza áll. isk. tanítónő megírta Székelykeresztur közművelődési történetét, az összes rendelkezésére álló adatok felhasználásával, kibővitve néprajzi adatokkal. A Társaság örömmel fogadta Balogh Róza törekvését és elhatározta, hogy munkáját geológiai, természetrajzi, történelmi és közgazdasági részzel is kibővitve kiadja önálló kötetben. A munka egybeállítására kiküldötte kebeléből még Balogh Róza tanítónő mellé Barabás Endre, dr Viola Sándor és dr Szolga Ferencz tagokat.

A tusnádi kongresszus alkalmával Geöcze Sarolta által »A nők feladata a Székelyföldön« című tartott felolvasás több példányban megküldetett a Társaságnak, melyek szétesztattak. Gondoskodni fog a Társaság, hogy a nagybecsű munkában befektetett eszmék a helyi nőegyletekben megismertessenek.

Szász Béla, m. titkár előadására egy helyi gyümölcstermelő telep létesítéséhez szükséges gyümölcsfaanyag engedélyezése tárgyában, támogatás végett a központi iroda megkerestetik.

Lőrinczi István tag bejelenti, hogy megalakította a Székely Gazdák Körét, mely hetenként összejöveteleket tart. Ezen összejöveteleken a Társaság tagjai fognak előadásokat tartani.

S z á s z Béla ig.-tanító, m. titkár az ifjúsági egyesület megalakulását jelenti be, mely egyesület érdekeit a Székely Társaság hathatósan óhajtja szintén szolgálni.

Végül elhatározta a Társaság, hogy f. hó folyamán a tagok családjai és néhány meghívandó vendég részére családias ülést fog tartani műsorral egybekapcsolva.

Ily szellemben fogja fel a székelykereszturi Székely Társaság hivatását s már másfél éves szerény működésével is megmutatta, hogy szerény eszközökkel, lelkes odaadással és együttműködéssel lehet még a Székelyföldön is eredményre jutni a köz javára. **B. E. E.**

Egyházi élet.

Az V. Szent Antal felolvasó estély jövő kedden (jan. 13-án lesz. Rendezik Baresay Károlyné, Finkér Irén, Florián Mariska és Szeidel Zsuzsal Programja következő: 1. Ének Szent Antalhoz. 2. Szaval Dobay Mariska. 3. Zene. 4. Felolvas Burger Arthur főgymn. tanár. 5. Quartette. Éneklik Baku Katalin zongoratanárnő, Hein Eszti, Müller Klára, Szabó Teréz. 6. Szaval Jánosy Béla tanárjelölt. 7. Énekel Szalve Regina. Kezdetre fél nyolc órákor este, a gymnasium nagytermében. Jegyek ingyen előre válthatók Tamási Péterné elnöknőnél.

Egyházi estély. A székelyudvarhelyi ev. ref. egyház e hó 11-én (vasárnap) tartja meg negyedik — ez évben első vallásos estélyét. Ez alkalommal is — mint eddig — igen érdekes műsort állított össze a rendező-bizottság a következőkben: 1. Közéneke XC. Zsolt. 1. vers. 2. Megnyitó. 3. Szaval Nosz Ilonka. 4. Karének. „Isten dicsősége” Beethoventől. Előadja a prot. vegyes dalkör. 5. Felolvasás Jézus korának pártjairól. Tartja Osváth Lajos segédpap. 6. Énekszóló. Előadja Nagy Irma. Kiséri az ev. ref. koll. ifjúsági zenekarának quintettje. 7. Szaval Maksay Elemér VII. g. o. t. 8. Zárszó. 9. Közének. Hymnus. A belépés ez alkalommal is ingyenes. Önkéntes adományok azonban a templomi énekes könyvek beszerzésére szívesen fogadtatnak. Az érdeklődő közönséget ez uton hívja meg a rendező bizottság.

Felhívás

a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom költségeire teendő kegyes adakozásra.

A XVI-ik százévi reformáció betetőzéseként megalakult unitárius egyháznak Székelyudvarhelyen, a székelység ezen egyik kiváló központján mindig voltak hívei. Ma már 500-at meghaladó számmal eléggé népes gyülekezetet alkotnak. Mégis — bár ez régi vágyunk — ma sincsen templomunk, a hol Istenünket hitünk szerint imádkozhatnók, holott minden vallásfelekezetenek első dolga, mielőtt valamely helyen számbelileg annyira gyarapodott, hogy az Isten imadására híveinek hitükben megtartására templomot emeljen. De a ki ismeri a mi sok küzdelmet kiállott egyházunk történelmét; a ki ismeri erő- és segélyforrásaink vékony erü csatornáit, a melynél fogva anyagi tereu egyetlen hazai vallásfelekezettel nem vehetjük fel a versenyt: az nem fog csodálkozni, hogy mindeddig nem építhettünk Székelyudvarhelyt unitárius templomot. Igaz, hogy az áldozatkészség egyházi főhatóságunk támogatásával már régóta gyűjtögeti a filléreket, sőt nagynevű jöltevőink is vannak, kik nagyobb adománnyal járultak e szent cél megvalósításához. Azonban — sajnos — mégis távol vagyunk attól az összegtől, melyet a Pákei Lajos kolozsvári építész-mérnök ur által készített tervezet költségvetése előir és megkíván, annál is inkább, mert a korábban begyűlt alaplól mintegy 30.000 koronát telekvásárlásra kellett fordítanunk. Minthogy pedig a templom fölépítése immár elodázhatatlan szükség s a további halasztás nagy erkölcsi kárral járna: egyházközségünk keblé tanácsa határozatából templomépítési költségünk hiányzó összegének előteremtése céljából Istenben vetett bizalommal az emberbaráti szeretethez fordulunk. A midőn tehát ezen felhívást és gyűjtő ívet kibocsátjuk, első sorban unitárius vallásfelekezetünk híveitől, sokszor kipróbált és soha eszben nem hagyott áldozatkészségű: kérünk támogatást. De hitél és jó reménységgel kérünk felekezeti különbség nélkül a közművelődési ügyektől soha el nem zárkózott magyar társadalomtól, a mely különösen a mai nehéz székely viszonyok között ismeri a templom jelentőségét. Legyen kegyes ki-ki lelke sugallata és tehetségéhez merően meghozni áldozatát, hogy Székelyudvarhelyen Isten dicsőségére, a közművelődés hasznára s

a városnak díszére egy templommal minél előbb több legyen. Kérjük a szíves gyűjtőket, hogy a gyűjtő-íveket, a gyűjtött összeggel — esetleg annak hiányában is — legkésőbb június 1-ig Deák Lajos gondnok czímére Székelyudvarhelyre beküldeni kegyeskedjenek. Minden adományt a Keresztény Magvető „Aranykönyv”-ében nyugtázní fogunk. Székelyudvarhelyt, 1903. január hó. Deák Lajos, gondnok. Barabás András, egyházközség pénztárnoka. Vári Albert, lelkész.

E felhívást a legmelegebben figyelmébe ajánljuk a magunk részéről és mindazoknak, akiknek a kezéhez jut. Egy unitárius templom építését Székelyudvarhelyt nemcsak ottani híveink lelki szüksége igényli, de érdekében áll egész egyházunknak, amelynek megalapítása óta Udvarhelyvármegye volt egyik legerősebb bástyája s ma is itt vannak vallásunknak legszámosabb követői. Valóban, szinte szemrehányást tehetnénk magunknak, hogy a Székelyföld ez egykori anyaszékének s most is központi vármegyéjének székhelyén nincs templomunk. Különbem nem is csak most ébredtünk fel erre a gondolatra. Nagyideje, hogy lelkünket ez a szükségérzet nyomja és terheli. Évekkel ezelőtt mi magunk kezdeményeztünk volt egy gyűjtést a templomépítésre. S ha csak egy falusi kisközség templomáról lenne szó, eddig a czélt el is értük volna. De városi jellegénél fogva szintugy, mint más egyházak ottani szép templomai mellett, az általunk Székelyudvarhelyt építendő templom is több műzleszt és így nagyobb költséget igényel. Ezért ismételtelen figyelmébe ajánljuk e felhívást egyházunk minden vallásunkat szerető tagjainak. S nem kételkedünk benne, hogy más egyházak tagjai közül is sokan lesznek, akik szíves adományaikkal megörvendeztetnek és segítségünkre jönnek, hogy a már készen levő terv szerint mielőbb felépíthessük Székelyudvarhelyt templomunkat. Kolozsvárt és Budapesten, 1903. január hóban. Daniel Gábor, főgondnok. Báró Petrichевич-Horváth Kálmán, főgondnok. Ferencz József, unitárius püspök.

Különbélék.

— A „Székely-Udvarhely“ 1903. évi január hó 1-től hetenkint kétszer, vagyis minden csütörtökön és vasárnap reggel jelenik meg.

A „Székely-Udvarhely“ 1903. évi, hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel megjelenő ujság kilencedik évfolyamára ezennel előfizetést nyitunk. Előfizetési árak: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Papoknak, tanítóknak gazdasági egyleti tagoknak, községeknek és községi előjáróknak egész évre 8 K, a vármegyei tanítóegyesület tagjainak, községi és körjegyzőknek 7 K. — Azon t. előfizetőinket, kik hátralékban vannak, kérjük hátralékaik sürgős beküldésére és előfizetésük mielőbbi szíves megújítására. — Teljes tisztelettel: a „Székely-Udvarhely“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

— Az udvar Budapesten. A király kíséretével február 4-ikén a fővárosba érkezik. Február 7-én udvari bál lesz. Az uralkodó többször rándul Gödöllőre vadászatra s hetenkint kétszer, a rendes hétfői és csütörtöki kihallgatásokat is megtartja.

— Bolyai János emlékünnepe. A mult hó 15-én volt száz éve, hogy Bolyai János a világ egyik legnagyobb matematikusa Kolozsvárt született. A város az évforduló alkalmából nagy születésnap emlékére január 15-én fényes ünnepélyt rendez. Az ünnepély az egyetemen kezdődik, ahonnan Bolyai szülőháza elé vonulnak, a hol ünnepélyesen leleplezik az emléktáblát és átadják a városnak. Az ünnepélyre a Magyar Tudományos Akadémia küldöttégekben képviselteti magát. Bolyai János a matézist atyjától, Farkastól, a Tentámen világhírű szerzőjétől tanulta; 12 éves korában letette a vizsgálatot a gimnázium 6-ik osztályából; 15 éves korában ment fel Bécsbe a zeneakadémia; az ötévi kurzust kitünő sikerrel elvégezvén, már 24 éves korában kapitány lett. A hadseregben első matematikus és első virtuózhegedűs lett. Nem tudni mi okból nyugalmazását kérte, mit 1839-ben meg is kapott, azzal a hozzáadással,

hogy a mlkor tetszik visszatérhet. Ő azonban nem tért vissza többé, hanem teljes elvonultságban gazdálkodott dalmádi birtokán, a honnan 1846-ban beköltözött Marosvásárhelyre. Világhírű munkáját, mely atyjának Tentámen című munkájához van hozzáfűgészve, Schmidt Ferencz francia fordításával ismertette meg a tudományos világgal. Németre Frischauf I. fordította.

— Simó Balázs dr. kir. ítélőtáblai elnöki titkár tiszteletére — mint mult számunkban is jeleztük — a „Hungara“-szálló éttermében e hó 7-én este igen jól sikerült bucsuvacsorát tartottak tisztelői. Ugy az ételk izletessége, mint az italok jósága teljes mértékben megnyerték az illusztris társaság tetszését. Bodolla Gábor dr. kir. törvényszéki elnök a bíróságok; Gyarmathy Ferencz ügyvéd az ügyvédi kar és Diemár Károly kir. ügyész a jóbarátok nevében mondottak magas nivón álló beszédeket, telve elismeréssel — a távozóhoz. Lukácsffy István dr. ügyvéd, székelykereszturi kir. körjegyző pedig Bodolla dr. kir. törvényszéki elnököt élte; azon óhajításának adván kifejezést, hogy nagyra hivatott képességeinek minél előbb nyiljék tér az előhaladásra és Simó drt, mint az ő utódát ismét körünkben üdvözölhessük. Gyertyánffy Gábor kereskedelmi ülnök mondott még szellemes felköszöntőt s lelkes szavakkal élte a távozót.

— Első és utolsó ítélet. Szabó István kir. aljárásbíró, mint a büntető-bíróság vezetője folyó hó 9-én hozta meg ez évben első és — amennyiben állását elhagyta — egyszersmint utolsó ítéletét is. Szélyes Mózes kecsketisfaludi lakos állott a bíróság előtt, akit súlyos testisértés vétségeért 30 napi fogházra s az eljárási költségek viselésére ítétek. — A kitartó türelemmel, ritka jó tapintattal és érzékkel megáldott albiró kir. alügyészi állását tegnap foglalta el városunkban. Az esküt új állásában Bodolla Gábor dr. kir. törvényszéki elnök előtt tette le.

— A kir. törvényszék elnöke a helybeli kir. járásbírószék büntető-osztályának vezetéséhez — mint értesülünk — Szabó albiró helyébe Grandpierre Károly kir. törvényszéki albirót osztotta be. Tehát törvényszékünkötől egyszersre két igen kiváló munkabíró egyén távozik s így helyük aligha maradhat rövid időre is — üresen.

— Polgári fillérestély. A polgári önképző-és segélyző-egylet holnapi (hétfő) fillérestélyén Mántó Irén czimbalom-szólót, Biró Árpád monologot ad elő, Ferenczi Póli felolvas és Kun Karolin szaval. Az estélyt Kun Karolin, Kun Emma, Jakabovszky József és Ferenczy Károly rendezik.

— Vármegyénk közs. és körjegyzői figyelmébe. Ezuton értesitem a közs. és körjegyző kollegákat, hogy a blanketták és nyilvántartások azon részét, melyekről az ügyviteli szabályzat nem gondoskodott — a folyó hó 24-iki közgyűlésig ne szerezzék be, mivel ezen alkalommal az alispán ur közbejöttével fogjuk az egyöntetű mintákat megállapítani. Fenyéd, 1903. janur 5. Gálffy István, jegyző-egyl. elnök.

— Kitüntetett tanító. Még folyó évi első számunkban közöltük, hogy Petres Lajos zetekai kiváló szorgalmu tanító, a gyümölcsfatenyésztés terén szerzett érdemeiért miniszteri elismerésben és a Földhitelintézet részéről 200 korona jutalomban részesült. A jól megérdemelt kitüntetést — mint értesülünk — Sziklay P. Gyula kir. tanfelügyelő a helyszinén fogja ünnepélyesen átadni. — Ezen hiradunkkal kapcsolatosan közöljük az alábbi verssorokat, melyek közlésére a kitüntetett tanító egyik lelkes barátja, Gál Sándor kántor-tanító kért fel bennünket: „Petres Lajos barátomhoz! — Őszülő hajaddal, kopasz homlokoddal, — Munkás két karoddal, — Nemes, jó sziveddel, fiatal lelkeddel, — Küzdöttél, küzdesz s küzdj e vándor étellel. — Derül az ég alja! Jöhetnek szép napok, — Jönek is barátom, én amondó vagyok. — A tanítóknak is virrad nemsokára, — A hét szük esztendő letelt valahára. — Tudom, hogy nem volt a te házában soha, — A szükség s hiány legparányibb foka, — Mert ki ugyl, mint te, örökös munkában, — Annak szokott lenni a ládafiában. — De most te azt kérde: „Mit akarok veled?“ — Hát tudd meg barátom, szivből köszöntelek. — Hogy hol s hol nem, látam egy szép oklevelet — És benne találtam a te becses neved, — S még két százas bankót, korona értékbe, — Igy köszönt Darányi téged az

ujévre. — A gazdaság terén szerzett érdemidnek — Elismerései s a többi... diszítnek. — Én már rég ismerlek. De mit is beszélék. — Hisz, ki téged ismer: szeret minden lélek. — „Kitűnő tanító, szorgos, munkás gazda“, — Igy ismert falumnak apraja és nagyja. — Béta, Dobó, Vágás áldja a te neved — S bárhol légy, ekép szól hozzád az izenet: — „Öszülő hajadra, kopasz homlokodra, — Munkás két karodra, deres bajuszodra, — Nemes, jó szivedre, fiatal lelkedre, — Szálljen áldás mennyből s munkádnak sikere!“ — Gál Sándor.

— **Karácsoni ajándék.** Az oklándi kerület orsz. képviselője dr. Heltai Ferencz, a homoród-karácsonfalvi olvasóköri, melynek tiszteletbeli elnöke, s aki e szép tevékenységű egyesületet több ízben részesítette adományban, a karácson alkalmából szép levélkíséretében 20 koronát ajándékozott. Ez adományért és lelkes sorokért a kör elnöksége levélben mondott hálás köszönetet, melyet e sorokban is ismétel. „Sok ily nemes lelkű férfit adjon az Isten hazánknak és székely ügyünknek!“

— **Székely Ifjúsági Egyesület** czim alatt a budapesti egyetem polgárai igen derék testületet alakítottak a székely ügyek iránt való érdeklődés folytonos ébrentartása s a közös székely törekvések elősegítése céljából. Ezen egyesület hasonló célú és jellegű vidéki s fővárosi körökkel is igyekezik kapcsolatot létesíteni.

— **1903. január 8.** Nevezetes dátum ez városunkra nézve. Ezen a napon kezdték felszögezni az új házszámokat. A csinos táblácskákra két hosszn évig várakoztunk s most már városszerte tudja mindenki, melyik utcában és hányadik házszám alatt van a lakása.

— **A korondi ifjúság** folyó évi január hó 15-én, csütörtökön a régi róm. kath. iskola nagyszobájában az »Erzsébet-királyné szoboralap« javára zártkörű kosaras táncmulatságot rendez, melyre a t. közönséget ezutal is tisztelettel meghívja a rendező-bizottság: Hadnagy Mihály, védnök. Katona Ferencz, r. b. elnök. Kerecsi Lajos, r. b. pénztáros. Biró Domokos, r. b. ellenőr. Filep Dezső, Hadnagy Dénes, Horváth Zoltán, Kádár Gyula, Moldován Ödön, Patakfalvi Zsigmond, Stein Jenő, Szállasi Péter, Szenkovits József, Szenkovits Márton és Veres Lajos, rendező bizottsági tagok. Kezdeté este fél 8 órakor. Belépő-díj: személyjegy 1 korona, családjegy 3 személyig 2 korona, 3 személyen felül 2 korona 40 fillér. Jó borrhól gondoskodva van.

— **A parajdi jótékony nőegyesület** kegyeletes buzgóságáról és lankadatlan tevékenységéről kapjuk az alábbi tudósítást: Nevezett egyesület már két Szilveszter estélyen ruházott fel jó, meleg téli öltözékekkel szegény gyermekeket és pedig először 22 s most Szilveszter estélyén 15 gyermeket. Tagadhatatlan, hogy az egyesület ily jelentős, humanus eredményei után a közönség szélesebb rétegeiben is méltó érdeklődést keltett fel magára iránt. Az egyesület tiszta pénztári készlete ez idő szerint 260 korona. A női kegyeletnek példászerű, nemeslelkű gyakerlása ez, melyet az elhagyatott, szegény gyermekek hálája és fohásza fog újabb és újabb tevékenységre buzdítani.

— **Hazánk egyetlen** zeneművészeti és zeneirodalmi hetilapja a »Zenevilág« most jelent meg gazdag tartalommal. Vezérezik Zola Emilnek a zenére vonatkozó eszméit tartalmazza. A lap függetlenül sokszor élesen bírálja a hazai és külföldi zeneművészet nevezetesebb eseményeit, a hazai és külföldi zeneirodalom kiválóbb termékeit. Hangversenyrovatai a főváros és a vidéki életéről páratlanok. A lap melléklete német nyelven jelenik meg, a mely a külföldi előfizetőknek szól s tisztán a hazai zeneművészettel foglalkozik. A »Zenevilág« kiadóhivatala Budapesten VIII. ker., Rákóczy-utca 4. sz. alatt van; előfizetési díj egész évre 8 korona.

— **Istóczy Győző** volt orsz. képviselő, híres antiszemita politikus e héten városunkban időzött. Mint halljuk — azon fáradozik, hogy egy általa szerkesztendő jogi szemle pártoláshoz híveket szerezzen.

— **Az Ifjúsági egyesület Parajdon**, mely daloskörrrel, olvasó-egyesülettel és népkönyvtárral van egybekapcsolva s mely az áll. tanítók lankadatlan buzgalma folytán nemesen kiható erkölcsi eredményekkel kecsegtet, a múlt hó 27-én színelőadással egybekapcsolt táncvigalmat rendezett. Előadták a »Karácsoni pásztortjáték« czimű népszínművet. Az egyesület javára tiszta jövedelem képen elszámoltatott 21 K 20 fillér. Az ifjúsági egyesület élén lelkes munkálkodást fejtenek ki ifj. Simonfi Márton, mint elnök és Simonfi László pénztáros.

— **Csikszereda** czimen közigazdasági, társadalmi és szépirodalmi hetilapot szerkeszt Nagy Béni dr. ügyvéd e hó 4-től kezdve Csikszeredában. Az új lap hetenkint vasárnap fog megjelenni Gyönös és Tarsa kiadásában ugyanott.

— **Nyilvános elszámolás és köszönet.** Homoródkarácsonfalva új községváza ünnepélyes felavatása alkalmából rendezett mulatságon a kiváltott jegyekből és felülfizetésekből bevételet 75 K 40 f, kiadás volt 78 K 13 f, így deficit mutatkozott 2 K 73 f, melyet a r. bizottság tagjai: Barabás Dénes, Pünkösti Géza, id. Balint Aron, Balint János, ifj. Mátyás Ferencz és Demeter Dénes 45—45, illetve 48 fillérrel enyészttettek el. Felülfizettek: Lánckzy Rudolf, Lázár Albert 2—2 K, Menyhárt János kjegyző 2 K 20 f, Kis Jenő kjegyző 1 K 20 f, Ravasz Miklós 1 K, Nagy Mihály, Pünkösti Gézáné 80—80 f, Barra Lajos kjegyző 60 f, Pünkösti Géza, Medgyaszai Árpád, Zajzon Zoltán, Varga Lajos, Serbán János 20—20 fillért. A szíves adományokért hálás köszönetet mond H. Karácsonfalván, 1902. decz. 24-én. A r. bizottság.

— **Lapunk mai számához** a Kolozsvárt megjelenő »Ellenzék« czimű politikai napilap 24-ik évfolyamára szóló előfizetési felhívás van mellékelve. Az erdélyi részek legnagyobb és legelterjedtebb politikai napilapjának ezen felhívását ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

Rendős János főbíró ur levelei.

V.

Tekéntetős

Szörkösztő Ur!

Emma' osztán tél! Még a hetvenhetedik nagyapám sem látott ijent. A mű székőj földünkön mindönki ott-hon ül, nem mer kimönni a szababó'. Csak némőj pap, szogabiró és műtösszük ki a lábunkat egye kicsi vadászatra.

Én sokszó' olvastam a tekintetős ur zujságjábó' fő-rödő levelet, mulacscságokró' irt levelet, megyei eletró' irt levelet, de sohasem olvastam vadász levelet. Ha megöngedi én most ijent irok.

Közelebbő' történt, hogy a zistennek egy jámbor szogája a vállára vötte a kétsőjü pus-káját és mönt, möndögét ki a zerdő felé, hogy onnét nagy vadász szöröncsévé' térhessön haza. Hát eccő' csak megcsaffan a kopó. Közelebb, közelebb a kedves hang felé! mondá a pap magába. Tőteni, tőteni, gojóra tőteni! biztatá a pap magát. Tőtött. Kézelődöt és — lött s hát uramfia! lezuhanta a zóriási vaddisznó, mejet, hogy többet sönkinek se árcson, nagy hirtelen le-szuratot a zott lévő favágókka'. Mikő a disz-nyó alaposan meghót, látták, hogy a lábán kö-tél, orrán moslék maradika... és kitünt, hogy a vaddisznó egy martonosi cigán szelid disz-nyója, ki azelőtt három nappa szökött vot ee hazoról. Meg is mondta a cigán a t... li papnak: köszönyye, hogy nem magyar embör a zur, met a főjárásbiróig vinném az ügyet s bi-zon bé nem érné aval a rongyos 25 frta', a mit neköm fizetött. És ne higgye tekintetős ur, hogy a pap bakkot lött vona. Nem! Hiszön nyöstény disznyó vot a szöröncsétlen... Azóta t... lán mindön disznyót öletnek le a gádzák, ha hi-zott, ha sován, met szájró'-szájra jár: jobb lössz a füstre tőnni, met a papunk erőssen belé jött a vadászatra.

De nemcsak némőj pap, hanem a főszogabirák egyike-másika is tehet ijen vadász szöröncsét. Tőt is a mű szogabiránk, de a nem ebrönlétyibe, henem éccakai álmába lött meg egy jámbor kecskét.

A dolog ugy történt, hogy vót közöttünk egy embörnek egy fejős kecskéje. Ugy szerette, mind a lelkit, met erőssen jó erköcsü vot, sok tejet adott. Eccő' feji, de héjába feji Mi e, mi történt evel a kecskéje? Máccó' öntötte, mint a tordátfali patak, most egy csöppöt sem ad. — Ényye, hogy a möndögös ménkö!... Keszte a beszédöt a gazda — s ava' odalba rugva, ee-kergette. A kecske ki. A gazda bé. A gazda le-fekött vacsora nekü'. A kecske vacsora után lá-tott. Mönt, möndögét a setét éccákába. Hát eccő'

letért a főszogabiró ablaka alá, ki éppeg künn vot falusi birtokán. A főszogabiró má' alutta a zigazak álmát, mikő' eccő' a zablaka kopp. — Ki a? — kérdi fölőbredve. Oda ki méj esönd, még levél se rözdül. Esmét bé hunnya szömeit és az ablakon kopp. — Ényye, a ki atta, emmá még is sok? Ki a? Szójjon, met mingyá lövök. Egy moccanás sincs oda künn. Esmét béhunnya szömeit és az ablakon kopp. No, ha te kopp, hát én meg ropp... és eesüté puskáját. Va-lami lefordut a zablakbó'. A kecske vot, ki éppeg egy cserép muszkátába atta vot belé a zeszit és a szarvaiva' meg-megkoppantotta a zablakot.

Néhán lépésre még eeczamogott és ott fővötte a néhai nevet. A röggeli fejšöhöz nem állott elé. Utánna mönt a gádzája s hát... Kőtí, de nem haja. Ime, itt a méj seb? Édes kecském, kedves kecském! Hát ennyire a szüvedre vöt-ted vot. A zeste egy kicsit össze szolakoztunk a fejšéné' s te bizonyosan a szogabiró urhoz pa-naszra jötté' vot. Oh ez lött neköd keserü!

Ki bánthatott? Ki nem fért ee tölled? — A szogabiró még a kecske mellő' bé hivatta a gádzát és így szóllott hézza: hallom, hogy má-gának kára van. Ne kutassa, hogy ki tötte, met két dolognak ugy se akad gádzája soha. Én a kárát megfizetöm. Itt van hat pöngő forint, de annyit mondok, hogy miután a szarvashoz nincs szöröncsége, hát ezután vögyön suta kecskét.

A szogabiró egy pár bárattyának azt beszéte, hogy zörgét lött a mostani nagy tél fojamattyan.

Én is, es biró társaim is vadászunk tek. ur, de mű nem merünk lönni se kecskét, se disz-nyót, az az: nem merjük lefoglalni ezeket a hátrálékos adóba, met mű igazán lássuk a székőjnép nagy nyomoruságát. A mut esztendő rosszu' fizetött. A töröbuzába biztunk, de az is éretlen maratt. Egy kicsi fánk vona, de azt nem szabad bé vinni a városra fejer márhává, hogy belöle pénzt csinájunk.

És a zadót még is kéri. A boldoguhatás uttya ee van zárva. Vászár tám má' van fél-esztendeje is, hogy nem vót. Hát honnét vö-gyünk elé pénzt? Honnat apasszuk a nyomoru-ságát? Bár tőnnének a vármegyei urak velünk egy nagy szüvességöt! Bár a zojan kösség mar-háit, hol egyetlen betegség van, ótatnak bé kén-szöruttyán is. Igy hama' vége lönné a bajnak és nem lönné vége a székőjnek, ki éppeg az el-veszés széjin áll, met ha kénozzák a zadójér, hát a takaréka mönyön. No má' pedig meg-verte a zisten aszta székőjt, ki oda béatta a kicsi ujját. Es most kévának a tek. urnak és a szégén székőjnek jobb esztendöt, mint vót. De kévantom azt is, hogy a ki értünk ojan szüvesön fárad, ki szégén népünknek munkát, kinyeret szörözni mindig készön áll: jó főispányunkat az Isten sokáig éltesse!

Rendős János,
főbíró.

Közigazdaság.

Udvarhelyvármegyei gazdasági egyesülettől.

Szám 8—1903.

Meghívó.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesületnek folyó hó 13 án délután 2 órakor a vármegyei ház kistermében tartandó választmányi ülése alkalmából Csérer Lajos komlótermelési szaktanár előadást fog tartani a kemlótermelésről.

A fent irt időben és helyen tartandó előadásra az érdeklődők ezennel meghívotnak.

Székelyudvarhely, 1903. január 6-án.

Az elnökség.

Vidéki előadások. Csérer Lajos komlótermelési szaktanár 14-én a Homoród vidékén d. e. 8 órakor H.-Szent-Mártonon, 15-én d. e. 8 órakor Szentléleken, d. u. 2 órakor Székelykeresztúrott tart előadást a komlótermelés nemzetgazdasági jelentőségéről. Ezen előadásokról ez uton is meghívotnak az illető vidékek gádzái.

Konyhakertészet a Székelyföldön. A székely nép megmentése érdekében fölhangzott óhajok között különös figyelemre tarthat számot az, a mely a konyhakertészet, illetve a zöldségtermesztés meghonosítását szorgalmazza A Székelyföld külö-

nösen rászorult arra, hogy e mivélési ág felé terelődjenek a gazdaközönség figyelmé. Egyes székely községekben vagy városokban a konyhakerti termények ára oly magas, hogy a fővárosban fizetett árakat is meghaladják. Ezek az okok teszik oly figyelemreméltóvá e kérdést, a melynek megoldási módjai közül a legegyszerűbb az volna, hogy a Székelyföld egy megfelelő vidékén pl. Udvarhelyvármegyében a Nagy-Küküllő folyó mentén — mint a zöldségtelepet létesítenének, a mely a ermesztés körül követendő eljárásokat gyakorlatilag mutatná be az érdeklődőknek. Örömmel jelenthetjük, hogy a földmivélésügyi miniszternek csakugyan szándékában van a Székelyföldön egy illami zöldségtermesztő mintatelepet létesíteni, őt ennek kivitele érdekében a kezdeményező lépéseket már meg is tette. Ezen a telepen időszakos tanfolyamok is fognak tartatni, a melyek kivált a tanítóknak és a lelkészeknek adhatnak alkalmat arra, hogy ott megszerzett ismereteiket a nép között tovább terjesszék.

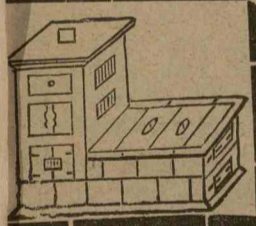
Apró hirdetések.

3 sorban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Legfinomabb cukrász-sütemények Ernszt György cukrászatában Székely-Udvarhely Főter, piacszor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Találmányi szabadalmak

bejelentését, védjegyek és mustrák belajstromoztatását előnyös feltételek mellett teljesíti TAKACS GYÖZŐ és TARSA elsőrendű mérnöki és hitesszabadalmi ügyvivői iroda Budapesten, VII. ker. Kerepesi-u. 40. sz. a. Felvilágosításokat a nevezett iroda, valamint a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala is készségeggel nyújt ugy a vármegyebeli, mint a vidéki érdeklődő közönségnek. Ugyancsak a fenti cég mérsékelt áron szállít saját rendszere szerint készített kitűnő fémezementet, mely vaskorlátoknak és hasonlók-nak kövekben való megerősítésénél ólom, vagy kén helyett meglepő eredménnyel alkalmazható. Acetylen- és villamos világítási berendezések, kellékek nagyban és kicsiben. Költségvetések, előmérletek szerkesztése.

PAPP ZAKOR
ENDRE
VASKERESKEDÉSE
Az „Arany Kaszá”-hoz
SZÉKELYUDVARHELYT.

Van szerencsém ugy a helybeli, mint vidéki közönség igen becses figyelmét felhívni dusan berendezett

vaskereskedéseimre.

Nagy raktárt tartok mindennemű legjobb minőségű rudvasokban, főző és melegítő kályhákban, pület- és butorvasalás, konyhaberendezési cikkek, mindennemű szerszámok legjobb acézből, gondosan készített váltócékekben. — Legjutányosabb ár és pontos kiszolgálás mellett eszközök. — Szives pártfogást kérve, jegyzek PAPP ZAKOR ENDRE vaskereskedése az „Arany Kaszá” hoz.

NAPTÁRAK, író- és levélpapírok, borítékok, ténták s mindenféle nyomtatványok és irodai szerek **DÚS VÁLASZTÉKA** van a „SZÉKELY-UDVARHELY” kiadóhivatalában (BETEGH PÁL könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedése Székely-Udvarhelyt)

Sz. 850—902. vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyváradi városi kir. járásbírótság 1900. évi Sp. II. 1309 számú végzése következtében dr Linderfeld Zsigmond ügyvéd által képviselt Jungreis és Weisz nagyváradi cég javára, Bartha Andor bardoczi lakos ellen 122 K 15 f s jár. erejéig 1902. évi október hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 640 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: négy bival nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbírótság 1901-ik évi V. 48—5 számú végzése fclytán 122 K 15 f tőkekövetelés, ennek 1900. évi január hó 15. napjától járó 5 százalék kamalai, $\frac{1}{3}$ százalék

váltó díj és eddig összesen 70 K 36 f.-ben bírólalag már megállapított költségei erejéig Bardoczon, alperesnél leendő eszközzésére 1903. évi január hó 15-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. LX. t.-cz. 120 § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1902. évi december hó 20. napján.

POLLÁK IGNÁCZ,
kir. bir. végrehajtó.

Egy Hallwood
fizetőpénztár „öt”
más gyártmányu
fizetőpénztárt
helyettesít.

Ön is tudja meg,

hogy a **The Hallwood** Cash Register Company által Amerikában gyártott fizetőpénztárak a legtükéletesebbek és ez idő szerint a **legjobb** a világon,

merta **The Hallwood** fizetőpénztárnál elérhető, hogy a főnök egy pillanata alatt, egy tekintésre megláthatja, hány **Receptért** fizető vevője és azoktól **végösszegben mennyi bevétele** volt, ugyanakkor azt is látja, hogy hány vevőjének **összesen mennyiért** adott el kézi eladást, valamint megtudhatja, hogy **különlegességért**, vagy saját **különlegességért** hány vevője és azoktól **összesen mennyi** volt a be-

vétele. Végül óhajra még egy ötödik végösszegező is áll rendelkezésre, mely egy külön a körülményekhez mérten bármire alkalmazható.

Tehát elvitázhatlan, hogy a **The Halwood**-féle fizető pénztár, a mely „öt” műveletet végez, „öt” más gyártmányu fizetőpénztárral ér fel, minthogy ezeknek csak egy **összegezőjük** van és **igy csak egy** művelet forgalmát összegezik.

THE HALLWOOD
CASH REGISTER CO
BUDAPEST, VI., DALSZINHÁZ-UTCZA 10.

Egy Hallwood
fizetőpénztár „öt”
más gyártmányu
fizetőpénztárt
helyettesít.

AIDA

MAROKKÓ
NOËMI

teljesen glycerinmentes!

Valódi egyiptomi **Vergé-szivarkapapír**, tehát minden másnál a legjobb és az egészségre nem ártalmas. Székelyudvarhelyt kizárólagosan nálam kapható eredeti minőségben és olcsó árakban. Nagy választék és állandó raktár: pénz-, dohány- és szivartárcaikban, borostyán- és tajtékszivarszipkák, valamint pipákban.

STOMATIN a legjobb száj- és fogápoló szer. Honi gyártmány. KIELHAUSER-féle illatszerek és pipereszappanok gyáriraktára.

GÁL JÁNOS

dohány nagytőzsdéje és dohánykülönlegességek árudája
Székelyudvarhelyt (Kossuth-utca)

szivarkapapír és hüvely

Ösmeri ön a legujabb „Kalmár“-rostákat

Lóhere-mag és gabonatisztító gépeket?

Mindezek a gazda legjobb kincskereső eszközei

Bővebb felvilágosítást ingyen és bérmentve ad

KALMÁR ZS. UTÓDA, rostagyáros Hódmezővásárhelyen.

Székely borkereskedés

részvénytársaság

Székelykeresztúron

tiszta, finom zamatu

BOROKAT

árusít *jutányos árakban*. A közönség saját érdekét védi meg, ha innen szerzi be szükségletét.

Forgalomban levő borai:

Asztali	1901. évi	40 fillér
Asztali (szénaverési)	1901. „	48 „
Finom asztali	1895. „	52 „
Pecsenye	1892. „	56 „
Schiller (piros)	1896. „	52 „
Ráczürmös	„	56 „
Rózsamáli	1896. „	64 „
Rizling I.	1890. „	90 „
Rizling II.	1896. „	72 „
Leányka	1890. „	120 „

Életrevalóság, becsületbeli dolog megbecsülni, pártolni a nagyközönség érdekét szolgáló intézményeket éhlettelenség, gyámoltalanság ellenkezőt cselekedni.

Törlő- és táblaszivacsok

legnagyobb választékban, olcsó árak mellett a „Székely Udvarhely” kiadóhivatalában kaphatók.

Unghváry László

(Czeplédi) 300 holdas borkert szőlőtelepének, továbbá gyümölcs- és szőlőfaiskolájának árjegyzéke megjelenti, hol 5 krajczártól felfelé nemes csemeték, 2 forinttól felfelé sima és gyökeres szőlővesszők; továbbá — 10—18 forinttól felfelé sajáttermésű rendkívül finom újborok kaphatók. Ezenkívül mindentéle gyümölcsfa, vadonca, akác- és gleditschia-csemeték.

Tessék árjegyzéket (borról is)

kérni.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czeplégyezéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapest.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítóék.
Rudolstadt.

Eredeti friss töltésben és csomagolásban kapható: Nagysolymosi KONCZ ÁRMIN gyógyszerárban Székelyudvarhelyt.

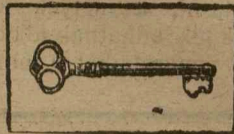
SCHICHT-féle SZAPPAN

VEDJEGYE

szarvas

vagy

kules

Legjobb, legtartósabb és legolcsóbb szappan.
Mindenütt kapható.

KÉPES LEVELEZŐLAPOK gyönyörű kivütelekben, legnagyobb választékban állandóan kaphatók a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedése). **ÚJDONSÁGOK!**

Több százféle változat!

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam
aus der Fabrikation
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enybiti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégibb bajokat. 2. Kitünő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szaggatásokat a testben. 5. Szelíden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégycsatornák emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröthadások s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a száznak s a gyomornak büzeit. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott s megégett tagokra rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kartonokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel Szétküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifólium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindentéle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-évesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömglyülés, a lábnak járasközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és ezégem: Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulthatlan két szer nemesak a romlásnak nincs kitéve sőt ellenkezőleg, minél régibb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használható. Majdnem minden esetben segítenek és eredményel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatáskülső ilynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és ezimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógyszertár” Pregrada
Rohitsch-Sauerbrunn

mellett. Központi raktár Budapest Török F. gyógyszerárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógy tárában és Bécsben Hradi L. gyógyiárában.

